

De Oostvaardersplassen als Natura 2000 gebied onder provinciale verantwoordelijkheid

Per 1 januari 2017 wordt in het kader van de decentralisatie de verantwoordelijkheid over het Oostvaardersplassengebied van de Rijksoverheid overgedragen aan de Provincie Flevoland. Vereniging het Edelhert (VhE) wil met deze notitie aangeven dat de goedkeuring van het Natura 2000 beheerplan voor de Oostvaardersplassen (OVP) in oktober 2015 grote gevolgen kan hebben voor de Provincie Flevoland als (toekomstig) verantwoordelijk beheerder. Dit geldt niet alleen voor de Natura2000-doelsoorten in het OVP gebied maar expliciet ook voor het beheer van de grote grazers die in de OVP leven.

Natura 2000

Het Natura 2000-beheerplan Oostvaardersplassen is in oktober 2015 vastgesteld niet alleen door de Rijksoverheid, maar ook door de Provincie Flevoland. In dat beheerplan staat op blz. 8:

(Citaat) **Perspectief voor het behalen van instandhoudingsdoelen**

Met voortzetting van het huidige beheer worden de instandhoudingsdoelen voor 19 tot 23 vogelsoorten op termijn niet gehaald. De ecologische vereisten voor een goede staat van instandhouding van de Natura 2000-soorten, worden niet voldoende vervuld, doordat een aantal sleutelfactoren/processen in de Oostvaardersplassen niet op orde is (einde citaat)

VhE vraagt zich af waarom in dit beheerplan, opgesteld door drie auteurs van de Dienst Landelijk Gebied en Frans Vera (v/h Staatsbosbeheer) de ongeveer 4500 grote grazers niet worden genoemd als onderdeel van dit huidige en toekomstige beheer, dit omdat de invloed van deze grote hoeveelheid dieren op de biodiversiteit in het begrazingsgedeelte en moerasgedeelte onmiskenbaar en zeer groot is. Daarom heeft VhE samen met drie andere partijen uit het z.g.

'Stakeholdersoverleg OVP', na afwijzing van de ingediende zienswijze in december 2015 beroep aangetekend tegen deze omissie. Echter, 15 juni j.l. kregen we gezamenlijk de volgende meest verrassende uitslag van dit beroep te horen:

(citaat) **De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verklaart zich onbevoegd om van de beroepen kennis te nemen** (einde citaat). Dit alles zonder verdere verklaring!

Wij kunnen niet anders constateren dan dat er blijkbaar toch nog hogere machten zijn dan de Raad van State die zich wel bemoeien met de OVP. Welke dat zijn en hoe we ze kunnen benaderen is ons tot de dag van vandaag echter onbekend.

Het kan natuurlijk ook te maken hebben dat het extreem lang heeft geduurd (meer dan 4 jaar) om dit Natura 2000 beheerplan goedgekeurd te krijgen.

Vele vragen over het toekomstig beheer zijn tot nu toe niet beantwoord. Zonder compleet te zijn volgen hierbij een paar belangrijke:

1. Welke waarde heeft een beheerplan over specifieke Natura2000-doelen als dit niet ingaat op de rol en betekenis van de vele grote grazers terwijl de laatste jaren onbetwistbaar duidelijk is geworden dat een te grote graasdruk diezelfde Natura2000-doelen juist negatief heeft beïnvloed?
2. Hoe denkt SBB de grote grazers weg te houden van de nog aan te leggen eilandjes in het grazige deel?
3. Dat er edelherten het drooggelegde moeras intrekken is zeker, hoe denkt SBB het vroeg reactief beheer in het ontoegankelijk en onoverzichtelijk moeras uit te voeren?
4. We weten nu al dat door vernatting, Het Jacobskruiskruid en uit te voeren Natura 2000 werkzaamheden het areaal met beschikbaar voedsel voor de grote grazers kleiner wordt. Welke maatregelen neemt SBB hiervoor?
5. Door de waterpeilverlaging zullen veel vogelsoorten jarenlang verjaagd worden, is dit juridisch wel geoorloofd?
6. Nu de voetgangerstunnel tussen het Oostvaardersveld en de OVP niet naar verwachting functioneert: hoe komen de herten in het OVV en het Hollandse Hout-zuid?

Juridische aspecten

VhE vraagt zich af of een beheerder van een Natura2000 gebied verantwoordelijk gesteld kan worden voor een beheervorm dat het ongebreideld laten groeien van hoefdierpopulaties voorstaat terwijl dit ten koste gaat van de te behalen Natura2000 doelstellingen van datzelfde gebied? Zo werd een reactie gevraagd aan dr. ir. Jan den Ouden, bosecoloog van de Wageningen Universiteit:

Citaat: Op zichzelf vind ik het vrij laten van populaties hoefdieren wel interessant. Mijn zorg betreft vooral de bijkomende gevolgen, die niet altijd opwegen tegen eventuele "voordelen".

De reactie van Mr. Jurian Bos, Advocaat bestuursrecht bij NautaDutilh Rotterdam was klip en klaar: *Citaat: De beheerder van een Natura 2000-gebied kan via de zorgplicht verantwoordelijk worden gesteld voor zijn handelen of nalaten, als dit ten koste gaat van de te behalen Natura 2000-doelstellingen van dat gebied. Of een beroep op de zorgplicht in een specifiek geval daadwerkelijk hout snijdt, zal mede afhankelijk zijn van de inhoud van het beheerplan voor het betrokken Natura 2000-gebied.*

Een onderzoek van juni 2016, uitgevoerd door Alterra, Wageningen UR in opdracht van de Provincie Zeeland: *Damherten in de Manteling van Walcheren en de Kop van Schouwen Beheer van damhertpopulaties in relatie tot beheerdoelstellingen en welzijnsaspecten.* (projectnummer 5200042893- A.T. Kuiters & D. de Vries). Geeft in de samenvatting aan:

In Natura 2000-gebieden, waar instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd voor de instandhouding van habitattypen en -soorten, zal een hoge graasdruk van damherten in geval van niet-gereguleerde populaties problemen opleveren. Te beschermen natuurwaarden komen in het gedrang, waarmee niet langer wordt voldaan aan de Europese verplichtingen om in Natura 2000-gebieden het areaal, en vooral ook de kwaliteit van habitattypen en leefgebieden van soorten in stand te houden of waar nodig te verbeteren.

Voor het hele rapport:

http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/alterra-reports?wq_inf1=110&A240=OK

Onze conclusie is:

Het tot nu toe gevoerde beleid is zichtbaar schadelijk voor de vegetatieontwikkeling en -samenstelling in de OVP, leidt tot een reeds geconstateerde, sterke achteruitgang van de biodiversiteit, geeft ieder jaar weer een steeds groter wordende sterfte onder de grote grazers en zorgt bovendien voor het niet behalen van de geformuleerde Natura2000 doelstellingen.

Voldoende redenen om nu te beslissen voor een ander beleid voor de grote grazers, een beleid dat recht doet aan een juiste verhouding tussen het aantal aanwezige dieren, de aanwezige ruimte, het aanwezige voedsel (ook in de in de winter) en de gestelde Natura2000 doelen. E.e.a. hebben we eerder beschreven in onze alternatieve beheervisie voor de OVP. Lerend beheren staat hierin voorop, bijsturen als dat nodig is en luisteren naar de maatschappij.

Jozef H.M. Linthorst
Voorzitter
Vereniging het Edelhert

September 2016